



MUSIQA DARSLARIDA VATANPARVARLIK HISSINI SHAKLLANTIRISHDA FANLARARO ALOQADORLIK.

Hasanov Halim Ravshanovich

Buxoro davlat universiteti

“Cholgʻu ijrochiligi va madaniyat” kafedrasi oʻqituvchisi

Barotboyev Ahmadjon Behzod oʻgʻli

12-1Cholgʻu-21 talabasi

Ushbu maqolada musiqa madaniyati darslarida vatanga sadoqat hissini shakllantirishning fanlararo aloqadorlik omillarining mohiyati yoritilgan.

Kalit soʻzlar: *Integratsiya, vatanga sadoqat, vatanparvarlik, fanlararo, musiqiy meros.*

V dannoy state rassmatrivaetsya znachenie mejpredmetnyx faktorov v formirovanii chuvstva patriotizma na urokax muzыkalnoy kultury.

Klyuchevye slova: *integratsiya, patriotizm, mejdissiplinarnost, muzыkalnoe nasledie.*

This article discusses the importance of interdisciplinary factors in the formation of a sense of patriotism in the lessons of music culture.

Keywords: *Integration, patriotism, patriotism, interdisciplinary, musical heritage.*

Yosh avlodni ajdodlarimiz anʼanalari, qadriyatlari va madaniyati asosida tarbiyalash, ularda vatanga sadoqat hissini shakllantirishda milliy-musiqiy merosimiz alohida oʻrin tutadi. Oʻsib kelayotgan yosh avlodga taʼlim-tarbiya berish, xususan umumiy oʻrta taʼlim maktablarida oʻqitiladigan har bir fan sinfdan tashqari olib boriladigan har bir tadbirdan oʻquvchilarni vatanparvarlik, oʻz vataniga sadoqat tuygʻularini shakllantirish vositasi sifatida foydalanish oʻta muhim va dolzarb masaladir. Chunki mamlakat va xalqning taqdiri kelajagimiz vorisi boʻlgan ana shu yoshlarning hayotga qay darajada tayyor ekanligi va ularning maʼnaviy-mafkuraviy barkamolligiga bogʻliqdir.

Oʻquvchilarda vatanga sadoqat hissini shakllantirishda fanlararo aloqadorlikning pedagogik asoslarini ishlab chiqish, nazariy jihatdan asoslash va oʻquvchilarda vatanparvarlik tuygʻusini shakllantirishga yoʻnaltirilgan ilmiy-metodik tavsiyalar yaratish. Umumiy oʻrta taʼlim oʻquvchilarida vatanga sadoqat hissini shakllantirishda fanlararo aloqadorlikning pedagogik muammo ekanligini asoslash, vatanparvarlik tuygʻusining ifodalanishiga oid tarixiy tajribalarni oʻrganish va pedagogik nuqtai nazardan tahlil qilish. Bu umumiy oʻrta taʼlim jarayonini fanlararo aloqadorlikda oʻquvchilarda vatanga sadoqat hissini shakllantirishga oid ilmiy-nazariy yondashuvlar, qarashlar, tavsiyalar bilan boyitish imkonini beradi.

Oʻquvchilarning umumiy oʻrta taʼlim maktablarida oʻtkazgan davri davomida sinf, maktab jamoasi, oila, mahallada oʻz oʻrnini topa olishida musiqa taʼlimi alohida oʻrin



tutadi. Aniq mazmuni asosida o'tkaziladigan musiqa darslari, sinfdan tashqari mashg'ulotlar va umumiy tarzdagi musiqiy muhit o'quvchilarning ma'naviyatini shakllantirish uchun ham muhim manbaa bo'lib xizmat qiladi. Musiqa darslarining haqiqiy ta'lim-tarbiya vositasiga aylanishida o'qituvchining bilimi, iqtidori, jonkuyarligi, targ'ibotchiligi, mehribonligi, maslahatgo'yiligi yetakchi ahamiyatga ega. Musiqaning buyuk qudrati shundaki, u o'quvchining ichki dunyosiga kirib, hissiyotlarini jonboshiga keltira oladi. Psixolog olimlarning ta'kidlashicha, musiqa inson bosh miyasining yarim sharlaridagi asab turlarining eng yirik, eng nozik, boshqa hech qanday vosita ta'sir etolmaydigan qatlamiga ham kirib bora oladi. Bu qatlamlarda insonning juda katta quvvati zaxiralari saqlanadi va yaxshi musiqa aynan shu aqliy quvvat, hissiyot zaxiralarini harakatga keltira oladi.

O'quvchi shaxsining shakllanishi va kamol topishida musiqaning, ayniqsa xalqning yurak dardlari, quvonch shodliklari, g'am-alamlari, orzu-umidlarining silsilasidan yaralgan xalq qo'shiqlarining tutgan o'rni beqiyosdir. Mavzu jihatidan turlicha bo'lgan bolalarbop qo'shiqlarni muntazam ravishda o'rganib borish, ijro etish maktab o'quvchilarining nafaqat repertuarini boyita boradi, balki ularning milliy ma'naviyatimizga bo'lgan muhabbatini oshiradi, umumiy dunyoqarashlarini kengaytiradi va axloqiy tuyg'ularining shakllanishiga yordam beradi. Bu tuyg'ular g'oyat ko'p qirrali va xilma-xildir. Hozirgi kunda ta'lim-tarbiya oldida turgan asosiy maqsadlardan biri - yosh avlodga ajdodlarimizning asrlar davomida orttirilgan ma'naviy boyliklarini singdirish, ularda insoniy fazilatlarini qaror toptirish va muntazam rivojlantirib borish, vatan va millat oldidagi burch va ma'suliyatini his etishga o'rgatishdan iboratdir. O'quvchilarda vatanga sadoqat hissini shakllantirishga oid tarixiy tajribalarga boy xalq qo'shiqlari, o'zbek xalqining avloddan-avlodga o'tib qon-qoniga singib ketgan san'at turidir va shuning uchun ham xalq oxanglari, nola-qochirimlari va boshqa milliy bezaklarini tinglagan odam unga befarq bo'la olmaydi, bevosita unga ergashadi, qo'shib kuylaydi, raqsga tushadi, ya'ni musiqa uni o'zining sehrli olamiga yetaklab ketadi. Xalq qo'shiqlari faqat estetik joziba olami bo'libgina qolmay o'ziga xos katta bir ta'lim-tarbiya quroli hamdir. Chunki inson his-hayajonining zamirida ma'naviy-axloqiy tushunchalar, hislar, xulosalar ham yotadi. Vatanga sadoqat hissini shakllantirish jarayonida o'quvchilarning yangidan yangi ma'naviy ehtiyojlari paydo bo'ladi. Shu ehtiyojlarni qondirishga harakat qilish esa o'quvchida o'z oldiga qo'ygan maqsad va vazifalarni amalga oshirishga intilish, izlanishni qaror toptiradi. Bu harakat bolaning o'quvchilik davrida yaqqol ko'zga tashlanadi. G'azal mulkning sultoni shoir va mutafakkir Alisher Navoiy nomi va asarlarini faxr va g'urur bilan tilga olamiz. Adolatli jamiyat barpo qilishdek ulug'vor va ezgu maqsad haqida, odillik, haqiqat va halollik xususida mulohaza yuritar ekanmiz, o'zbek mumtoz adabiyoti porloq siymosi Zahiriddin Muhammad Boburning «Boburnoma» asarida tasvirlangan bir necha voqea tafsilotiga o'z e'tiborimizni qaratamiz.

Xulosa qilib aytganda, Vatanparvarlik tuyg'usi inson mehnati, hayot tajribasi asosida sayqal topib, e'tiqodga, ruhiy mohiyatga aylanadi va inson ongida, qalbida



chuqur o'rnashadi, ajdodlar o'giti bilan singadi. Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan ta'lim islohoti ham yoshlarni kelajak hayotga, turmushga tayyorlash bilan bog'liqdir. Yurtboshimiz rahbarligida ishlab chiqilgan va muvaffaqiyat bilan hayotga tadbiiq qilinayotgan dasturlar yoshlarni hayotda o'z o'rinlarini topishga qaratilgandir.

ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliy janob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: “O'zbekiston”, 2017,.
2. Hasanov H.R. “Vatanga sadoqat hissini shakllantirishda fanlar aro aloqadorlikni pedagogik asoslari” Monografiya .Buxoro: “ Durdona”, 2021.
3. Zaripov K.Z., Olimov Sh. O'quvchilarda axloqiy-estetik idealni shakllantirish.- «Xalq ta'limi», 2001, 5 son
4. Hasanov H.R. “Vatanga sadoqat hissini shakllantirishda fanlar aro aloqadorlikni pedagogik asoslari” Monografiya .Buxoro: “ Durdona”, 2021.
5. Культура и искусство в эпоху Амира Темура и темуридов X.P. Хасанов Вестник науки и образования, 119-122
6. методика организации «группового пения» в преподавании «музыкальной культуры» в общеобразовательных школах X.P. Хасанов Science and innovation 1 (B2), 165-168
7. ANSAMBL IJROCHILIGI FAOLIYATING TARIXI VA TARAQQIYOT BOSQICHLARI H.R. Hasanov Scientific progress 1 (6), 650-655